

Ο ΠΡΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

● Του Μιχάλη Ζηνιέρη
Φαρμακοποιού

«Η έπιστήμη, χωριζόμενη αρετής, πανουργία άλλ' ού σοφία φαίνεται».

Αρχαία ρήση του Πλάτωνα

Ο προγεννητικός έλεγχος είναι μια σχετικά νέα επινόηση της Ιατρικής Επιστήμης και ιδιαίτερα του κλάδου της Μαιευτικής Γυναικολογίας που άρχισε να εφαρμόζεται συστηματικά στη δεκαετία του 70. Με τον προγεννητικό έλεγχο ελέγχεται άμεσα η υγεία του εμβρύου. Οι πρώτες ασθένειες, για τις οποίες άρχισε να γίνεται ο προγεννητικός έλεγχος συστηματικά, ήταν το σύνδρομο Ντάουν και η Μεσογειακή Αναιμία. Αργότερα το εύρος των προγεννητικών εξετάσεων πήρε μεγάλες διαστάσεις, και περιλαμβάνει ελέγχους για ηπατίτιδα Β, ηπατίτιδα C, HIV (ιός του AIDS), σύφιλη, ερυθρά, τοξόπλασμα, μεγαλοκυτταροϊό, που πιθανό, κατά τους επαΐοντες, μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα διάπλασης του εμβρύου. Στον πέμπτο μήνα πρέπει να διασφαλιστεί ότι το παιδί, που θα γεννηθεί, θα είναι υγιές, δηλαδή άρτιο ανατομικά και λειτουργικά. Για τον λόγο αυτό συνιστάται οπωσδήποτε, μεταξύ της 20ής και 23ης εβδομάδας (δεύτερο τρίμηνο εγκυμοσύνης) υπερηχογράφημα. Με αυτό εξετάζεται εσωτερικά και εξωτερικά η ανατομία του εμβρύου,

καθώς και οι ανατομικοί δείκτες, που μπορούν να προβλέψουν χρωμοσωμιακές ανωμαλίες και γενετικά σύνδρομα. Οι πληροφορίες, που δίνονται από το λεπτομερές αυτό υπερηχογράφημα, αφορούν το κεντρικό νευρικό σύστημα, το καρδιαγγειακό, το γαστρεντερικό, το ουροποιητικό και γεννητικό, το μυοσκελετικό και την ανατομία του προσώπου του εμβρύου. Στο τρίτο τρίμηνο της εγκυμοσύνης, κατά την 28η εβδομάδα, με υπερηχογραφική εξέταση Doppler επιβεβαιώνεται η σωστή ανάπτυξη του εμβρύου και «καλή υγεία» του, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην καρδιακή λειτουργία, στην κινητικότητα του εμβρύου, στις αναπνευστικές κινήσεις και τον μυϊκό τόνο.

Ένας σημαντικός αριθμός γιατρών, κυρίως γυναικολόγων, που ασχολούνται επαγγελματικά με θέματα ανθρώπινης αναπαραγωγής, προβάλλουν τον προγεννητικό έλεγχο, σαν το σημαντικότερο μέσο, που διαθέτει η επιστήμη για τη γέννηση ενός υγιούς παιδιού. Προβάλλουν επίσης τα «επιτεύγματά τους» στον τομέα του προγεννητικού ελέγχου. Κομπάζουν ότι τώρα το έμβρυο δεν είναι πια ένα αφηρημένο ον, που περιβάλλεται από αμνιακό

υγρό, και ο γιατρός με τη βοήθεια της σύγχρονης βιοτεχνολογίας μπορεί να εξετάσει το έμβρυο όπως ο νεογνολόγος το νεογνό.

Οι γενετικές εξετάσεις είναι ήδη κοινή πραγματικότητα. Σχεδόν όλες οι έγκυες στην Κύπρο κάνουν προγεννητικές εξετάσεις. Για πολλούς μελλοντικούς γονείς οι ταχέως αυξανόμενες γενετικές εξετάσεις, οι οποίες διαπιστώνουν ανωμαλίες στο έμβρυο, δημιουργούν προβλήματα, τα οποία δεν λύνονται τόσο εύκολα. Αντίθετα ανοίγουν το κουτί της Πανδώρας με ερωτήσεις, που ραγίζουν, όχι μόνο τα πορτοφόλια, αλλά και τις ψυχές. Τι θα γίνει αν τα αποτελέσματα των εξετάσεων είναι δυσάρεστα και αμφίβολα; Θα πρέπει να γίνει έκτρωση; ή το παιδί θα πρέπει να έλθει στον κόσμο με την ελπίδα ότι η σκληρή ασθένεια θα μπορέσει να ελεγχθεί ή να θεραπευτεί πιθανώς;

Πέρα από τα έντονα προσωπικά διλήμματα, ανακύπτουν ευρύτερα οικογενειακά και κοινωνικά προβλήματα. Δεν είναι άραγε ένδειξη ευγονικής (απόκτησης πολλών υγιών και καλών απογόνων) όλες αυτές οι επιλεκτικές διαδικασίες, όλες αυτές οι προσπάθειες διαμόρφωσης ανθρώπων σύμφωνα με τις ειδικές γενετικές προκαταλήψεις;

Στις πλείστες των περιπτώσεων δυσάρεστων και αμφίβολων αποτελεσμάτων των προγεννητικών εξετάσεων η πλάστιγγα γέρνει υπέρ της έκτρωσης, αν και αποσιωπάται η λέξη ή προτιμάται ο ευφημισμός, διακοπή της εγκυμοσύνης, με όλες τις συνέπειες στη μελλοντική ζωή της γυναίκας. Και αν ακόμη η έγκυος βρει το ψυχικό σθένος να κρατήσει το παιδί, ο υπόλοιπος χρόνος μέχρι τον τοκετό θα είναι γεμάτος από άγχος, αγωνία και αβεβαιότητα.

Ο προγεννητικός έλεγχος γίνεται κυρίως για σκοπούς ευγονικής, οπότε αναζητούνται και εντοπίζονται έμβρυα «εκτός προδιαγραφών». Τα έμβρυα, που δεν εκπληρώνουν τα «κριτήρια καταλληλότητας», αποβάλλονται αφού πρώτα θανατωθούν με ενδοκαρδιακή ένεση.

Η θέση της Εκκλησίας μας έναντι του προγεννητικού ελέγχου είναι σαφής. Αν ο προγεννητικός έλεγχος αποβλέπει στη διάγνωση κάποιας πάθησης του εμβρύου κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης με τους ίδιους όρους ιατρικής δεοντολογίας, με τους οποίους εφαρμόζεται μία θεραπευτική αγωγή σ' ένα άνθρωπο μετά τη γέννησή του, ανεξαρτήτως ηλικίας, ή στην προετοιμασία ιατρικής υποδομής για ορθό τρόπο τοκετού και άμεση παροχή κατάλληλης παιδιατρικής περίθαλψης, τότε η Εκκλησία

είναι απόλυτα σύμφωνη με τον έλεγχο αυτό.

Ο προγεννητικός όμως έλεγχος, ο οποίος αποβλέπει στην ευγονική, απορρίπτεται από την Εκκλησία μας, χωρίς συζήτηση, δεδομένου ότι η ζωή του εμβρύου αρχίζει «εξ άκρας συλλήψεως» και δεν έχει σημασία αν το έμβρυο βρίσκεται στο στάδιο του ενός κυττάρου ή στο στάδιο μερικών δεκάδων κυττάρων.

Οι προγεννητικές εξετάσεις είναι σε πολύ μεγάλο βαθμό αναξιόπιστες, με αποτέλεσμα να χάνονται δια της έκτρωσης, απόλυτα υγιή παιδιά, θύματα των ψευδώς θετικών τεστ, των αμφίβολων αποτελεσμάτων των εξετάσεων και των λανθασμένων αξιολογήσεων των υπερηχογραφικών και αιματολογικών τεστ. Αυτό αποδεικνύεται από τον μεγάλο αριθμό γεννήσεων απόλυτα υγιών παιδιών από μητέρες, που αγνόησαν τα αμφίβολα και δυσάρεστα αποτελέσματα των προγεννητικών εξετάσεων. Οι γυναίκες αυτές γλύτωσαν από τη λαιμητόμο του προγεννητικού ελέγχου, υιοθετώντας σαν μοναδική επιλογή τους, τη θυμωσοφία του λαού μας «ό,τι θέλει ο Θεός».

Με αυτά, που αναφέρονται πιο πάνω, λογικά μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι πολύ μεγάλος αριθμός εγκύων προβαίνει σε έκτρωση απόλυτα υγιών παιδιών, δεχόμενες τα δυσάρεστα ή αμφίβολα αποτελέσματα των προγεννητικών εξετάσεων.

Εκτός από το σύνδρομο Ντάουν, καμιά άλλη πνευματική υστέρηση δεν μπορεί να εντοπιστεί. Η κύρια μέθοδος προγεννητικού ελέγχου για το σύνδρομο Ντάουν, η αμνιοκέντηση εμπεριέχει τον κίνδυνο αποβολής, και ελλοχεύουν επίσης σοβαροί κίνδυνοι βλαπτικής επίδρασης, τόσο στο μωρό, όσο και στη μητέρα.

Η ευγονική έκτρωση, που είναι η φυσική κατάληξη του προγεννητικού ελέγχου, δεν κατόρθωσε να απαλλάξει την κοινωνία από τη γέννηση παιδιών με ειδικές ανάγκες και νοητική υστέρηση. Φαίνεται ότι ο μόνος τρόπος, που είναι αποτελεσματικός για τους θιασώτες της ευγονικής, είναι η μεταγεννητική ευθανασία, που είχε εφαρμοστεί από τους Ναζί πριν την έναρξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και αφορούσε Γερμανούς πολίτες κάθε ηλικίας, που έπασχαν από ανίατες ασθένειες, περιλαμβανομένης και της νοητικής υστέρησης, ή μετά από δυο χιλιάδες χρόνια Χριστιανισμού να επιστρέψουμε στη φιλοσοφία του Καιάδα (χάσμα του Ταΰγέτου, στο οποίο οι αρχαίοι Σπαρτιάτες έριχναν τα καχεκτικά ή ανάπηρα βρέφη) χωρίς φτηνές δικαιολογίες. ■